

Περὶ τῶν ἀποκαλυφθέντων οἰκοδομημάτων, ὡς καὶ περὶ ἄλλων σχετικῶν τοπογραφικῶν ζητημάτων γράψομεν ἐκτενῶς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἀνασκαφῶν καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀνασκαφὴν τῆς Κρήνης ὁπότε δώσομεν καὶ νέον σχέδιον τοῦ ὅλου ἱεροῦ.

Ἐν Ἀθήναις μηνὶ Μαρτίῳ 1887.

Β. ΣΤΑΗΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

(Πίναξ 2)

Ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τῇ ἐνεργηθείσῃ ἐν τῷ ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῆς ὁδοῦ Νοταρᾶ καὶ λεωφόρου Ἀρτέμιδος οἰκοπέδῳ τοῦ Ἀντωνίου Λουκίσα, παρουσιάσθησαν δύο κτίρια χωριστὰ ἀπ' ἀλλήλων ἰδρυμένα ἐπὶ τοῦ τετμημένου βράχου. Τὸ πρῶτον, τὸ πρὸς ἀριστερὰν ἔδειξε δύο πλευρὰς ΑΒ καὶ ΑΓ εἰς γωνίαν ὀρθὴν συναντωμένας. Οἱ τοῖχοι τῶν πλευρῶν τούτων ἀπαρτίζονται ἄνω κατὰ μὲν τὴν ΑΒ ἐκ δύο δόμων καλῶς εἰργασμένων λίθων μετὰ τοῦ περιθωρίου πρὸς τὴν κάτω ἀρμογὴν, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ μετὰ προεξοχῆς εἰς τὸ κάτω τοῦ ἄβρακος, κάτωθεν δὲ τούτων ἐκ τριῶν ἄλλων δόμων λίθων, ὧν ἡ πρόσοψις οὐχὶ ἐντελῶς ἐξειργασμένη· κατὰ δὲ τὴν ΑΓ ἐκ τεσσάρων μὲν δόμων ἄνω, ὁμοίων τοῖς ἐτέροις τῆς πρώτης πλευρᾶς, ἐνὸς δὲ κάτω, ἕνεκα τῆς κλίσεως τοῦ ἐδάφους. Ἐσωθεν τῶν δύο τούτων τοίχων φαίνεται ἰσοῦψῆς ὁ βράχος τετμημένος κατὰ δὲ τὸ Δ ἀφίνων διάστημα, ὡσεὶ πρὸς ἔκροθον τῶν ὑδάτων πρὸς τὸ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τετραγωνικὸν ἄνοιγμα τοῦ τοίχου Ε, ὅπερ φέρεται πρὸς τὸν ἐξῶθεν πρὸς τοῦτο τετμημένον ἐν κλίσει τινὶ βράχον. Κατὰ τὸ σημεῖον Γ στρέφει καὶ πάλιν ὁ τοῖχος πρὸς τὸν βράχον παραλλήλως πρὸς τὴν ΑΒ. Ἐχει δὲ ὕψος τὸ πυργαειδὲς τοῦτο ἰδρυμαὶ 2,40.

Παράλληλως τούτου και εἰς ἀπόστασιν 1,10 ἐφάνη γωνία ἄλλου κτιρίου ΖΗΘ ἰδρυμένου καὶ τούτου ἐπὶ τοῦ βράχου. Ἡ μεγαλειτέρα πλευρὰ συνίσταται ἐκ τεσσάρων δόμων ἰσοῦψῶν περιπόου, ὧν ὁ μὲν κατώτατος, ἐν θεμελίῳ μέρει, ἔχει οὐχὶ ἐντελῶς ἐξειργασμένους τοὺς λίθους, οἱ δὲ τρεῖς ἄνωθεν δόμοι κατὰ τὸν ἰσοδομικὸν τρόπον κατεσκευασμένοι φέρουσι περίξ τὰς ταινιώσεις ἢ περιθώρια. Ὑπὲρ τοὺς δόμους τούτους σώζεται μέρος μόνον ὑψηλοτέρας ἄλλης σειρᾶς λίθων πρὸς τῷ τοίχῳ τοῦ γηπέδου. Τὸ κτίριον τοῦ κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν ἔληγεν εἰς κλίμακα ἐκ τριῶν βαθμίδων φαινομένων καὶ σήμερον.

Ἐξῶθεν δὲ τοῦ τοίχου τοῦ γηπέδου ἐπὶ τῆς λεωφόρου Ἀρτέμιδος κατὰ τὴν προέκτασιν τῆς ΗΖ ἐξηκολούθησεν ἡ αὐτὴ γραμμὴ καὶ κατασκευὴ τοῦ τοίχου μέχρι τοῦ Ι, ἔχουσα οὕτω μῆκος ἐν ὄλῳ ἀπὸ τοῦ Η μέχρι τοῦ Ι 15,55. Ἀπὸ τοῦ σημείου Ι ὁ τοίχος στρέφεται πρὸς δυσμᾶς, εὔρομεν δὲ τὸν τοίχον πρὸς τὰ ἐκεῖ χωροῦντα μέχρι τοῦ Κ, ἔνθα δὲν σταματᾷ βεβαίως ἡ οἰκοδομὴ ὡς δεικνύουσιν οἱ ἀποτόμως ἐκεῖ τετμημένοι λίθοι. Κατὰ τὸ Λ εὔρομεν διαχώρισμα διευθυνόμενον πρὸς τὸ βορειοδυτικόν, ὁμοιον δὲ καὶ κατὰ τὸ Μ, πλὴν ὅτι οἱ λίθοι τοῦ δευτέρου τούτου εἶνε ἀμελέστερον εἰργασμένοι, ὡς θεμέλιοι. Καὶ κατὰ τὸ σημεῖον Ν καὶ Ξ ἕτερον διαχώρισμα ἀπὸ τοῦ βορειοανατολικοῦ πρὸς τὸ νοτιοδυτικόν, σχηματίζει μετὰ τῶν δύο προηγουμένων δύο τετραγωνικὰ οἰκήματα. Κατὰ τὸ σημεῖον Ο κεῖται κατὰ χώραν οὐδὸς θύρας τοῦ πρώτου οἰκήματος.

Καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νοταρᾶ δέ, ἔξῶθεν τοῦ γηπέδου ἀνεφάνη ἡ σειρά τῶν βαθμίδων κατὰ τὰ σημεία Π καὶ Ρ.

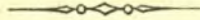
Οὕτως ἐκ τοῦ ὅλου τῶν λειψάνων τοῦ δευτέρου κτιρίου φαίνεται ὅτι εἶνε μέρος μόνον στοᾶς ἀποβλεπούσης πρὸς τὸν λιμένα καὶ ἐχούσης ὀπισθεν οἰκήματά τινα ἢ ἐργαστήρια. Ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς διευθύνσεως τῆς οἰκοδομῆς καὶ τῆς πρὸς τὸν λιμένα ἀπόψεως, δύναται τις νὰ εἴπῃ, νομίζω, ὅτι ἡ στοὰ αὕτη, ἥς μόνον μέρος εἶδομεν, τοῦ λοιποῦ ὄντος ὑπὸ τὰ χῶματα ἢ καὶ κατὰ πολὺ κατεστραμμένου, ἡ στοὰ αὕτη εἶνε μία τῶν περιτὸν λιμένα πέντε μεγάλων τοιούτων καὶ ἀκριβῶς ἡ τελευταία, συνορεύουσα πρὸς τὸ τελευταῖον σημεῖον τοῦ ἐμπορείου, τὸν ὀλίγα

μέτρα πρὸς νότον ἐν τῇ αὐτῇ τῆς οἰκίας Σαχτούρη λίθονεῖφ' οὗ ἡ ἐπιγραφὴ *Ἡόρος ἐμπορίο καὶ Ἡοδῶ*. Οὕτως ἀπεκαλύφθη διὰ ταύτης ἰκανῶς σπουδαῖον σημεῖον τῆς τοπογραφίας τοῦ Πειραιῶς. Ὁ ἰσοδομικὸς τρόπος τῆς κατασκευῆς τοῦ κτιρίου καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἐργασίας προδίδουσι τοὺς καλλιτέρους τῆς τέχνης χρόνους.

Εὐρήματα δυστυχῶς κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην δὲν εἶχον. Συντρίμματα μόνον ἀγγείων καὶ λαβὰς ἀμφορέων καὶ λύχνους τινάς, περὶ ὧν διελάβομεν ἐν τῇ ἀποσταλείσῃ γενικῇ ἐκθέσει πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

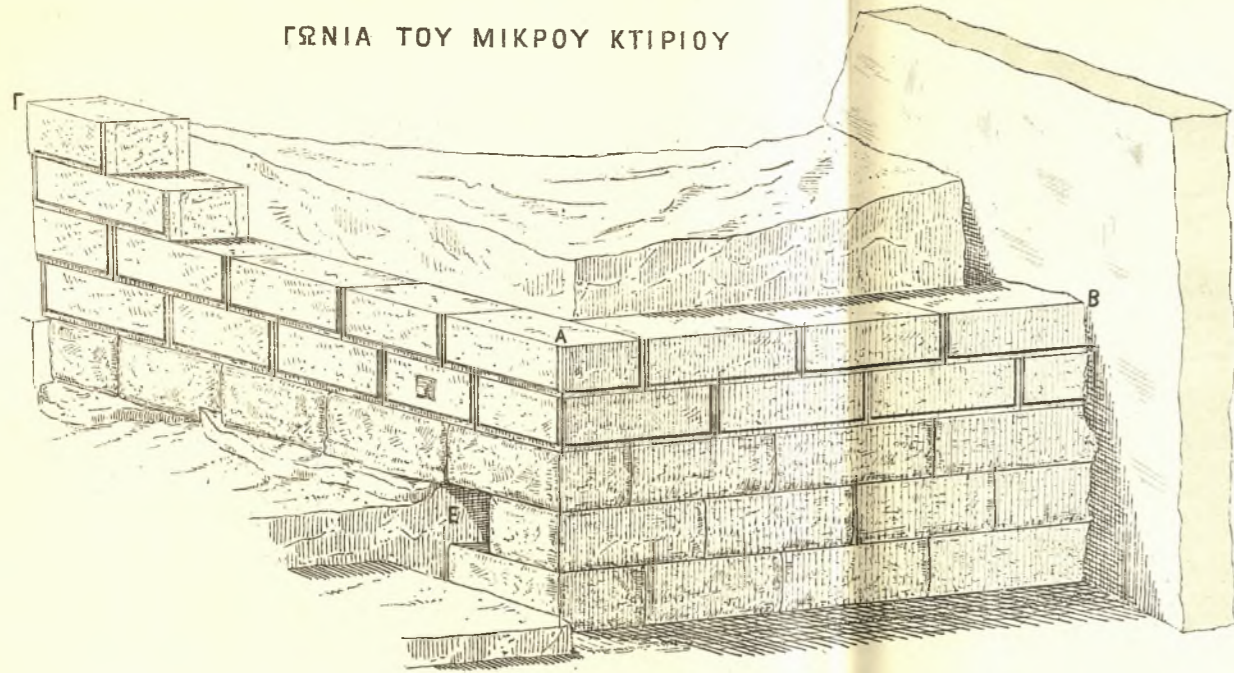
Ἐν Πειραιεὶ τῇ 30 Ἰουλίου 1886.

I. X. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ

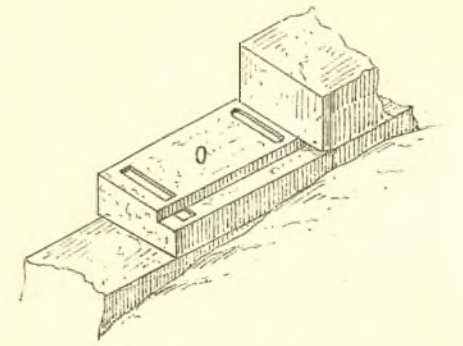
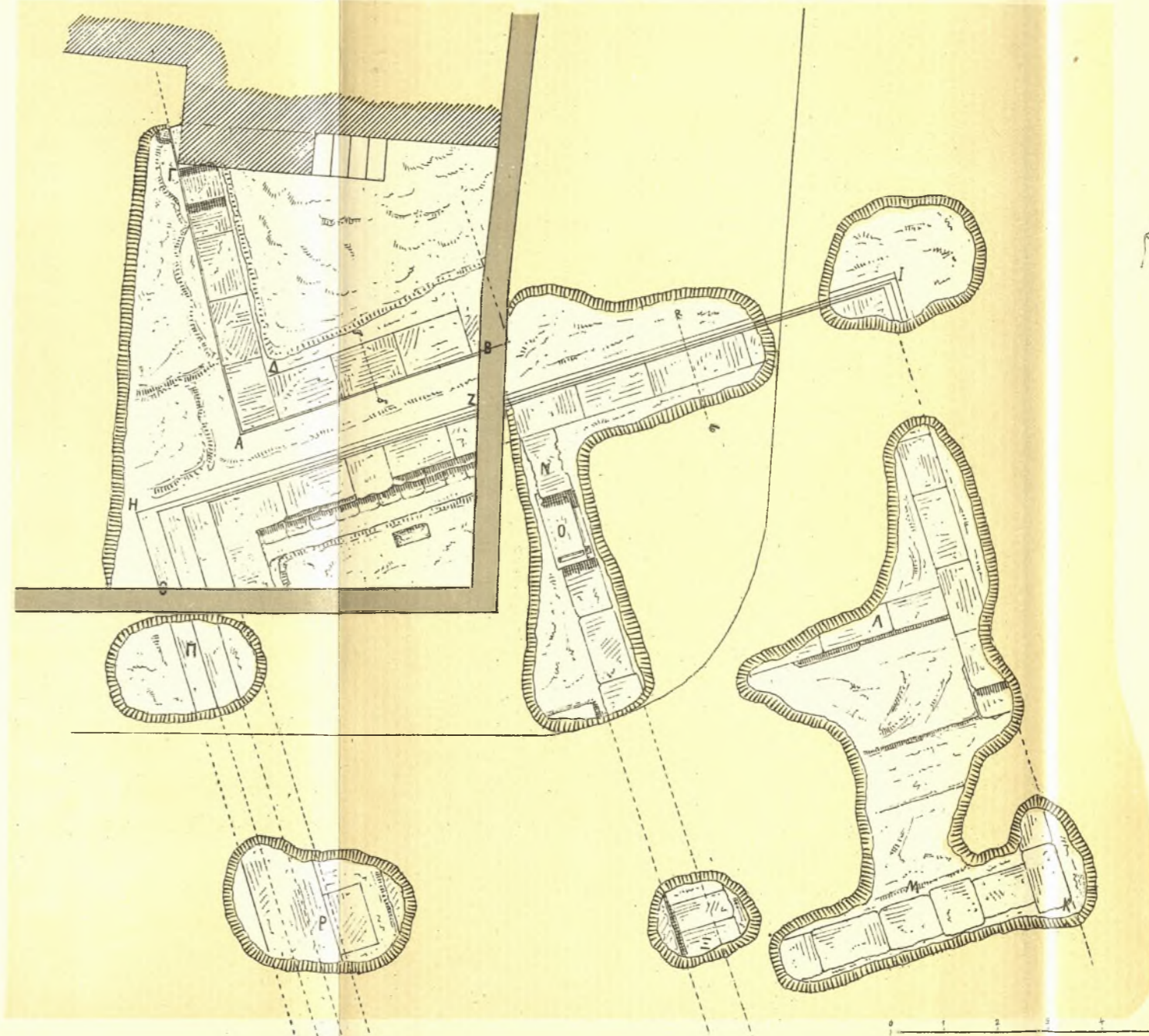
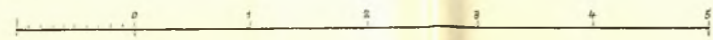
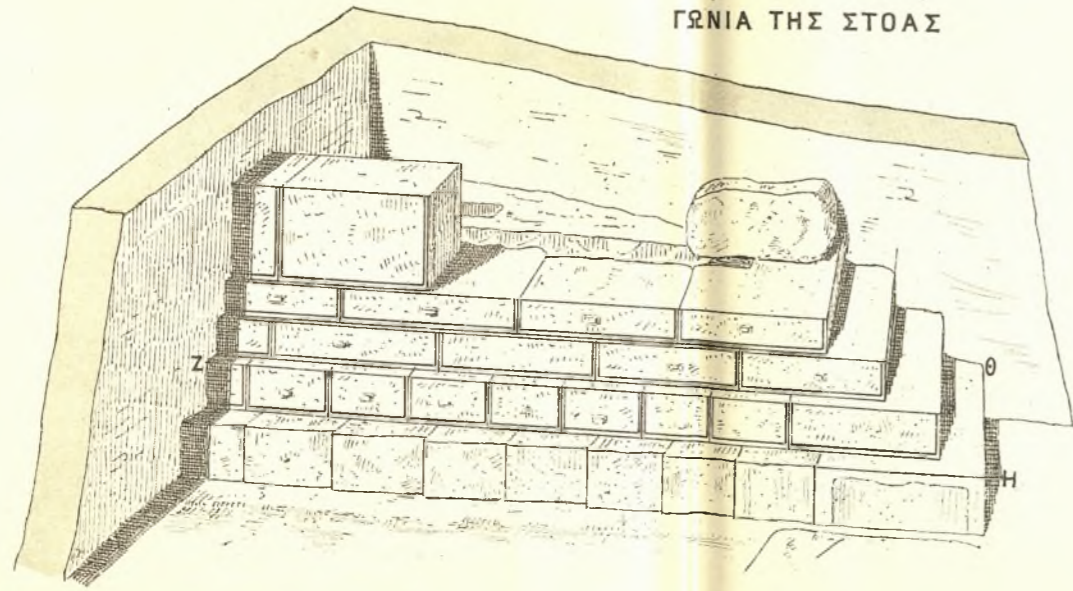

ΑΡΧΑΙΑ ΚΤΙΡΙΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

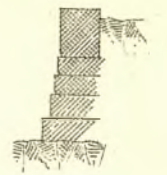
ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

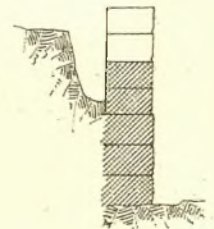
ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ

Ἀπομνημονεύματα τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας

Τομὴ α-β

Τομὴ γ-δ

